

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 147g/2020

privind excepția de neconstituționalitate
a articolului 141 alin. (3), precum și a unor texte din articolele 140 alin.
(1) lit. p) și 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017
privind activitatea băncilor
(încălcarea gravă a legislației în sectorul bancar)

CHIȘINĂU

18 martie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 8 septembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 18 martie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), precum și a sintagmei „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, ridicată de dnii avocați Vladislav Roșca și Marin Baltă, în interesele dlui Corneliu Ghimpu, reclamant în dosarul nr. 3-4894/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexei Paniș, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 4 octombrie 2019, Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei a pronunțat hotărârea nr. 254, prin care B.C. „Victoriabank” S.A. și dl Corneliu Ghimpu – fost membru al Comitetului de Direcție din cadrul băncii menționate, precum și o altă persoană au fost sancționați pentru încălcări grave ale prevederilor Legii nr. 308 din 22 decembrie 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și ale Legii nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. În particular, dl Corneliu Ghimpu a fost sancționat cu avertisment și i s-a aplicat o interdicție pentru o perioadă de doi ani de a ocupa funcții de conducere și funcții-cheie în vreo bancă.

4. Dl Corneliu Ghimpu a contestat această hotărâre în instanța de judecată.

5. Pe 27 iulie 2020, în cadrul ședinței de judecată, domnii avocați Vladislav Roșca și Marin Baltă au ridicat, în interesele domnului Corneliu Ghimpu, excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), a

sintagmei „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.

6. Printr-o încheiere din 5 septembrie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 15 Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor sunt următoarele:

Articolul 140
Faptele sancționabile

„(1) Banca Națională a Moldovei are competența aplicării sancțiunilor și măsurilor sancționatorii prevăzute la art. 141 în toate cazurile în care constată că o bancă și/sau oricare dintre persoanele prevăzute la art. 43 se fac vinovate de următoarele fapte:

[...]

p) banca a comis o **încălcare gravă** a prevederilor art. 95 din prezenta lege și/sau a prevederilor Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, și/sau ale actelor normative emise în vederea executării acestei legi, inclusiv neîndeplinirea deciziei de sistare a executării activităților sau a tranzacțiilor suspecte, precum și a deciziei de sistare a bunurilor suspecte, emise de către organul investit cu atribuții de prevenire și de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului;

[...].”

Articolul 141
Sancțiunile și măsurile sancționatoare aplicabile

„[...]

(3) Măsurile sancționatoare prevăzute la alin. (2) pot fi aplicate concomitent cu dispunerea de sancțiuni sau independent de acestea.

[...].”

Articolul 142
Aplicarea sancțiunilor și a altor măsuri sancționatoare

„[...]

(2) La stabilirea tipului sancțiunii sau a măsurii sancționatoare și a cuantumului amenzii, Banca Națională a Moldovei are în vedere toate circumstanțele relevante ale săvârșirii faptei, inclusiv următoarele aspecte, după caz:

a) **gravitatea** și durata faptei;

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

9. Autorii excepției de neconstituționalitate afirmă că în cadrul normativ din Republica Moldova nu există o clasificare a gravității încălcării prevăzute de articolul 140 alin. (1) lit. p) din Legea privind activitatea băncilor. Acest fapt ar permite aplicarea prevederilor legale de o manieră arbitrară și abuzivă. În acest fel, ar fi încălcată condiția calității normelor juridice.

10. Cu referire la termenul „gravitate” de la articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea privind activitatea băncilor, autorii sesizării susțin că Legea

nu reglementează criteriile care să permită identificarea și calificarea încălcărilor după gravitate.

11. În opinia acestora, dispozițiile contestate încalcă articolele 1 alin. (3), 15, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea privind activitatea băncilor, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentanții unei părți din proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 141 alin. (3), precum și sintagma „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și termenul „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care a fost contestată o hotărâre pronunțată în baza prevederilor contestate. Prin urmare, Curtea consideră că prevederile contestate pot fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată. Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 64 din 11 iunie 2020, § 19; DCC nr. 27 din 16 februarie 2021, § 16).

19. Autorii excepției de neconstituționalitate pretind că dispozițiile criticate ar fi imprevizibile și că ar contraveni articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 15 [*universalitatea*], 23 [*calitatea legii*] și 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] din Constituție.

20. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că articolele 1 alin. (3), 15, 23 și 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare (a se vedea DCC nr. 56 din 2 iunie 2020, §§ 23-24; DCC nr. 162 din 29 decembrie 2020, § 26). Pentru a fi aplicabile, autorii excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale.

21. Curtea constată că autorii excepției de neconstituționalitate nu au invocat că prevederile contestate ar fi contrare vreunui drept garantat de

Constituție și, în consecință, nu au demonstrat existența unor ingerințe în drepturile fundamentale. Această constatare este suficientă pentru a declara sesizarea privind excepția de neconstituționalitate ca inadmisibilă.

22. Totodată, Curtea reține că prevederile contestate sunt aplicabile profesioniștilor din domeniul bancar. Curtea reamintește că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi. Persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca aceștia să-și asume riscurile inerente activității lor (a se vedea cauzele *Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145; *Magyar Kétfarkú Kutya Párt v. Ungaria* [MC], 20 ianuarie 2020, § 94).

23. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 141 alin. (3), precum și a sintagmei „încălcare gravă” din articolul 140 alin. (1) lit. p) și a termenului „gravitate” din articolul 142 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor, ridicată de dnii avocați Vladislav Roșca și Marin Baltă, în interesele dlui Corneliu Ghimpu, reclamant în dosarul nr. 3-4894/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 18 martie 2021
DCC nr. 29
Dosarul nr. 147g/2020